

Друштву психолога Србије
Ђушина 7
Београд

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЖИРИЈА И ДОДЕЛИ НАГРАДЕ
„ДР БОРИСЛАВ СТЕВАНОВИЋ “ ЗА КОНКУРСНИ ПЕРИОД 2023/2024.**

На Конкурс за награду „др Борислав Стевановић“ за конкурсни период 2023/2024. пристигао је изузетно велики број предлога – чак седамнаест. Реч је о следећим издањима:

1. Ђурић Јочић, Д. (2023). *Психолошка процена и писање налаза*. Београд: Синапса едиције.
2. Милићевић, Н. (2024). *Експерименти серијске репродукције и естетски феномени*. Удружење за емпиријска истраживања уметности.
3. Митровић, М., Опсеница Костић, Ј. и Јестровић Енсер, Ј. (2023). *Када рода неће да слети: психолошки аспекти неплодности*. Филозофски факултет Универзитета у Нишу.
4. Јанковић, И. (2023). *Насиље у адолесцентским партнерским везама*. Филозофски факултет Универзитета у Нишу.
5. Стојиловић, И. (2024). *Психологија визуелне уметности: перспектива посматрача*. Филозофски факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици.
6. Дамњановић, К. (2023). *Шта пије крава? Психологија рационалног мишљења*. Хеликс.
7. Пурић, Д. (2023). *Интерне метријске карактеристике психолошких инструмената. Водич кроз психометрију I*. Институт за психологију, Филозофски факултет Универзитета у Београду.
8. Степановић Илић, И. (2023). *Значај вршњачке интеракције за развој мишљења у адолесценцији*. Креативни центар и Институт за психологију, Филозофски факултет Универзитета у Београду.
9. Зупан, З. (2024). *Развој визуелне пажње*. Институт за психологију, Филозофски факултет Универзитета у Београду.
10. Stanković, V. (2024). *Giving Birth To A Subject. Transition To Motherhood As An Embodied & Technologically Mediated Experience*. Palgrave Macmillan–Springer Nature.
11. Лазић, М. и Гаврилов Јерковић, В. (2024). *Мерење процеса и успешности психолошких третмана*. Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду.

12. Жуљевић, Д. и Ракочевић, Н. (2023). *Ратови психотерапија*. Београд: Центар за примењену психологију.
13. Лепосавић, И. (2023). *Специфичности неуропсихолошке процене*. Београд: Центар за примењену психологију.
14. Стојковић, И. (2023). *Првих десет година туговања. Губитак детета, психолошка обрада личне трауме* (друго допуњено издање). Београд: Центар за примењену психологију.
15. Биро, М., Михаић, Љ., Ђуровић, Д., Новаков, И., Крстић, Т. и Дукић, О. (2023). *Здравствена психологија*. Београд: Центар за примењену психологију.
16. Мајсторовић, Н. (2023). *Етика у организацији: психолошки приступ*. Београд: Центар за примењену психологију.
17. Петровић, Н. (2024). *Психолошке интервенције у кризи*. Београд: Центар за примењену психологију.

Жири у саставу: проф. др Мирјана Беара Бењак, проф. др Ксенија Крстић, проф. др Душица Филиповић Ђурђевић, проф. др Јасна Хрнчић, проф. др Оливера Радовић, проф. др Ана Генц, проф. др Војислава Бугарски Игњатовић, проф. др Кристина Ранђеловић и проф. др Невена Буђевац (председница), имао је изузетно комплексан задатак који је произашао не само из броја предложених издања, већ превенствено из њиховог високог квалитета. Након првог круга рецензија ипак се издвојило неколико изузетно квалитетних издања која су ушла у ужи избор:

1. Ђурић Јочић, Д. (2023). *Психолошка процена и писање налаза*. Београд: Синапса едиције.
2. Митровић, М., Опсеница Костић, Ј. и Јестровић Енсер, Ј. (2023). *Када рода неће да слети: психолошки аспекти неплодности*. Филозофски факултет Универзитета у Нишу.
3. Стојиловић, И. (2024). *Психологија визуелне уметности: перспектива посматрача*. Филозофски факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици.
4. Дамњановић, К. (2023). *Шта пије крава? Психологија рационалног мишљења*. Хеликс.
5. Степановић Илић, И. (2023). *Значај вршњачке интеракције за развој мишљења у адолесценцији*. Креативни центар и Институт за психологију, Филозофски факултет Универзитета у Београду.
6. Stanković, V. (2024). *Giving Birth To A Subject. Transition To Motherhood As An Embodied & Technologically Mediated Experience*. Palgrave Macmillan–Springer Nature.
7. Лазич, М. и Гаврилов Јерковић, В. (2024). *Мерење процеса и успешности психолошких третмана*. Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду.

Дискусија о издањима која су се нашла у ужем избору, као и све рецензије које су чланице жирија писале о овим издањима, јасно говоре да је реч о изузетно квалитетним књигама – врхунским монографијама које нуде веома свеобухватне прегледе области о којима пишу са јасним практичним импликацијама. Чланови жирија једногласни су у оцени да је реч о издањима какве је наша психолошка јавност дуго ишчекивала, као и у оцени да свака од ових књига заслужује да добије награду јер у потпуности испуњавају све постављене критеријуме за доделу награде, те дају значајан научни допринос развоју психологије у Србији.

Ипак, након дискусије чланица жирија на састанку одржаном 9. маја 2025. **једногласно је донета одлука да се за конкурсни период 2023/2024 награда додели књизи:**

Stanković, B. (2024). *Giving Birth To A Subject. Transition To Motherhood As An Embodied & Technologically Mediated Experience*. Palgrave Macmillan–Springer Nature.

Иако, као што је речено, све књиге које су ушле у категорију ужег круга задовољавају све постављене критеријуме за награду, **књига Биљане Станковић издваја се по својој оригиналности и значајном теоријском искорак који је направила, чиме остварује још већи допринос развоју психологије у Србији** од осталих предложених издања. У наставку дајемо образложење ове одлуке.

Укупног обима од 381 стране, књига се састоји од пет поглавља – уводног, три обимна аналитичка поглавља и завршног у коме се дају закључци. Књига се завршава индексом појмова и аутора. У уводном поглављу елаборира се комплексна природа феномена и он се позиционира у оквиру различитих теоријских традиција у психологији, али и изван ње. Наредна три поглавља усмеравају се на релевантне аспекте транзиције у материнство. Поглавље два испитује социо-културно посредовање искуства трудноће кроз анализу доминантних дискурзивних и нормативних оквира који обликују представе, понашања и одлуке жена. У наредном, трећем поглављу, ауторка се усмерава на детаљну анализу телесних аспеката трудничког искуства које је обликовано претходно мапираним културним репрезентацијама и праксама, као и доступним симболичким и материјалним ресурсима, са посебним акцентом на комплексни и динамични процес индивидуације бебе за мајку током трудноће. Четврто поглавље детаљно разматра искуство порођаја које је суштински одређено специфичним институционалним околностима које по правилу угрожавају агенсност жена и воде низу негативних исхода по њихово ментално здравље и добробит. Закључно поглавље указује на то како су дата емпиријска анализа и критичко промишљање доминантних културних репрезентација и норми које окружују материнство, женских искустава, медицинских технологија и институционалних пракси, отворили простор за реконцептуализацију субјективности у психологији која се у овој студији

посматра као отеловљена и вишеструко посредована социо-материјалним аспектима културе.

Реч је о изузетно теоријски иновативном, методолошки комплексном и на различите начине провокативном делу, које доноси јединствен допринос савременој психолошкој и друштвеној теорији. Њена главна снага лежи у развоју појма утеловљене и дистрибуиране субјективности, чиме ауторка прелази границу традиционалног психолошког приступа идентитету и агенсности и уводи свеобухватну анализу искуства трудноће и порођаја као социоматеријалног процеса. Комбинујући социо-културну психологију, феноменологију и студије науке и технологије, ауторка осветљава занемарене, пре-рефлексивне и телесне аспекте субјективног развоја.

Кроз пажљиво спроведену етнографску студију и аналитичку синтезу, књига показује изразиту методолошку софистицираност и интердисциплинарну ширину. Заснована је на лонгитудиналној студији у Србији и богата непосредним, вишеслојним сведочењима жена, као и анализом здравственог система и његових пракси. Самим тим, она има и снажну политичку и етичку релевантност јер критички промишља институционалне праксе које утичу на женско тело и субјективност у савременом друштву. Тиме ова монографија доприноси и проширењу психологије као науке и афирмише феминистичку и друштвено ангажовану епистемологију.

Осим доприноса развојној психологији животног тока, монографија, због фокуса на репродуктивна искуства и утицај медицинских пракси и процедура, доприноси и области здравствене психологије. Додатно, монографија се може препознати и као релевантан прилог области психологије жена и рода у психологији, која је усмерена на критичко преиспитивање традиционалне психологије и промовисање истраживања родних аспеката психолошких феномена као и специфично женских искустава и процеса. Књига, дакле, чини изузетно значајан и вишеслојан допринос психологији као науци, посебно у оквиру савремених настојања да се прошири разумевање субјективности, развоја и искуства у њиховом социокултурном, телесном и технолошки посредованом контексту. Вероватно најважнији допринос лежи у томе што књига отвара нову теоријску перспективу унутар социо-културне психологије, уводећи концепт утеловљене субјективности која не зависи искључиво од језика и наратива, већ укључује и пре-рефлексивне, сензорне и телесне слојеве искуства. Тиме ауторка исправља значајан пропуст у доминантним психолошким моделима који често занемарују тело као место психолошке трансформације.

Књига и методолошки унапређује психологију, комбинујући етнографски, феноменолошки и критичко-дискурзивни приступ, што омогућава дубље и комплексније разумевање развоја у друштвеним и институционалним условима. Уједно, она проширује психологију у интердисциплинарном правцу, успостављајући дијалог са феминистичком теоријом, антропологијом, филозофијом и студијама науке и технологије, чиме доприноси редефинисању епистемолошких и етичких темеља саме дисциплине.

Фокус на методолошком оквиру који укључује перспективу првог и трећег лица, као и разматрање материјалности и интероцепције, представљају оригиналан покушај да се у

психологији утемељи анализа субјективности која не почива само на језику, већ и на осећају, телу и друштвеним структурама. Ова теоријска иновација доноси нову димензију разумевања људског развоја и положаја жене у савременом друштву, што ову књигу чини истински иновативним делом.

Да закључимо, из свега што је речено, јасно је да је реч о једној **изузетно оригиналној књизи која доноси снажан теоријски допринос развоју психологије субјективности** тиме што доводи у фокус утеловљену, пре-рефлексивну и технолошки посредовану димензију женског искуства трудноће и порођаја – области које су у психологији традиционално занемарене или реадиковане на наративне, симболичке или биомедицинске описе. **Посебна оригиналност**, као што је истакнуто, **огледа се у њеном теоријском споју социо-културне психологије, феноменологије и студија науке и технологије**, што јој омогућава да премости јаз између „објективних“ медицинских дискурса и субјективних женских искустава. Због тога ову књигу видимо **као кључан допринос развоју савремене социо-културне психологије, феминистичке психологије и психологије субјективности, уз потенцијал да редефинише теоријске и методолошке оквире у тим областима.**

У Београду, 15. маја 2025. године

проф. др Мирјана Беара Бењак, чланица Жирија
проф. др Ксенија Крстић, чланица Жирија
проф. др Душица Филиповић Ђурђевић, чланица Жирија
проф. др Јасна Хрнчић, чланица Жирија
проф. др Оливера Радовић, чланица Жирија
проф. др Ана Генц, чланица Жирија
проф. др Војислава Бугарски Игњатовић, чланица Жирија
проф. др Кристина Ранђеловић, чланица Жирија
проф. др Невена Буђевац, председница Жирија

From: Nevena Budjevac [mailto:nevena.budjevac@gmail.com]

Sent: nedelja, 18. maj 2025. 20:54

To: Sekretar DPS <sekretar@dps.org.rs>

Cc: Ksenija Krstic <kkrstic@f.bg.ac.rs>; Mirjana Beara <mirjana.beara@gmail.com>; Vojislava Bugarski Ignjatović <vojislava.bugarski@gmail.com>; Kristina Randelović <kristina.randjelovic@filfak.ni.ac.rs>; Dusica Filipovic Durdevic <dusica.djurdjevic@f.bg.ac.rs>; Jasna Hrnčić <jhrncic@gmail.com>; Olivera Radovic <stulaolivera@yahoo.com>; Ana Genc <Agenc@ff.uns.ac.rs>

Subject: Izveštaj o radu žirija i dodeli nagrade Borislav Stevanović

Draga Marija,

U prilogu je izveštaj o radu žirija i dodeli nagrade Borislav Stevanović za konkursni period 2023/2024.

Uz izveštaj, imamo i dve molbe za Izvršni odbor, koje bismo molili da im proslediš.

1. S obzirom na ovako veliki broj knjiga koje su prijavljene za nagradu, žiri je radio u izuzetno teškim uslovima jer je svaki recenzent morao da pročita više knjiga (čak do 5 po recenzentu) za manje od tri nedelje (kako bi ostalo dovoljno vremena i za drugi krug recenzija, nakon što se odaberu izdanja za uži krug). Zbog toga je naša molba da se ubuduće vreme raspisivanja konkursa pomeri za ranije, ako je moguće, kako bi žiri imao više vremena za čitanje i kvalitetno recenziranje knjiga.

2. Primitili smo da u Pravilniku postoji jedna greška, te se naša zemlja zove SR Srbija. Hteli smo da zamolimo da se to koriguje.

Делом које представља најзначајнији допринос развоју психологије у **СР Србији** сматра се оно дело које подстиче развој неке области психологије која је од значаја за укупни психолошки развој, које представља оригинални теоријски или методолошки допринос решавању неког значајног психолошког проблема или дело које представља значајну синтезу теоријских налаза и истраживања у некој области психологије или конкретног психолошког проблема.

Srdačan pozdrav,

Nevena